

Savremeni trendovi u razvoju zaštite bilja

Автор(и): Емил Иванов

Дата: 19.11.2023 Брой: 11/2023

Fokus naučno-praktične konferencije, koja je deo događaja posvećenih 40. godišnjici osnivanja Fakulteta za zaštitu bilja i agroekologiju Poljoprivrednog univerziteta u Plovdivu, održane 7. novembra, bili su savremeni trendovi u razvoju zaštite bilja. Skup je ocrtao horizonte buduće saradnje između nauke i biznisa, gde tradicija prošlosti deluje unisono sa dinamikom sadašnjosti i zajedno se suočavaju sa izazovima budućnosti.

Domaćin događaja, koji je okupio profesionalni interes nacionalne elite u oblasti zaštite bilja, bila je emblematska Peta amfiteatarska sala Fakulteta za zaštitu bilja i agroekologiju (FPPA). Prisutni su bili predavači, istraživači, stručnjaci, poljoprivrednici, studenti i novinari iz poljoprivrednih medija.

Prof. dr Vili Harizanova, dekan Fakulteta za zaštitu bilja i agroekologiju

Glavno izlaganje na temu održala je prof. dr Vili Harizanova, dekan Fakulteta za zaštitu bilja i agroekologiju. Klimatske promene i gubitak biodiverziteta su globalna pretnja broj jedan u svetu. EU je 2020. godine pokrenula Evropski zeleni plan i strategije za njegovu primenu – da smanji doprinos Evrope klimatskim promenama, transformiše poljoprivredu ka održivim nivoima proizvodnje i zaštiti prirodno okruženje i biodiverzitet.

Inovacije u agrohemijskoj i semenarskoj industriji, zajedno sa fundamentalnim i primenjenim istraživanjima koja sprovode univerziteti i istraživački instituti, stvaraju mogućnosti za unapređenje tehnika i praksi zaštite poljoprivrednih useva. Jedna od osetljivih tema su nesumnjivo sintetički pesticidi. Pritisak javnosti i potrebe poljoprivrednih proizvođača nameću promene. Kao deo Evropskog zelenog plana, Komisija predlaže mere za smanjenje upotrebe sintetičkih pesticida, povećanje organske poljoprivrede i razvoj inovativnih metoda zaštite bilja koji su blagi prema prirodi i ljudskom zdravlju.

Rasprava o budućnosti zaštite bilja u EU – deo šire rasprave o budućnosti proizvodnje hrane i sprečavanju klimatskih promena

---

Prof. Harizanova je podsetila na činjenicu da je, uprkos udvostručenju konvencionalnih sredstava za zaštitu bilja (SZBa) u Evropi od 1980. godine, uticaj na životnu sredinu značajno smanjen primenom visoko restriktivne politike za njihovu registraciju, zabranom određenih aktivnih materija, zamenom SZBa širokog spektra delovanja specijalizovanimi pesticidima i upotrebom savremenih tehnologija zaštite bilja. Ne sme se zanemariti objektivna činjenica da bez primene SZBa (uključujući i biopesticide), ozbiljno je ugrožena bezbednost hrane za 11 milijardi ljudi, što je očekivana svetska populacija do kraja veka! Koje su efikasne alternative za zaštitu bilja i povećanje prinosa? Biokontrola obuhvata sve metode, alate, mere i sredstva za zaštitu bilja zasnovane na korišćenju korisnih organizama, kao i njihovih mehanizama i interakcija koje upravljaju odnosima između bioloških vrsta u prirodnom okruženju.

Vili Harizanova: Organska zaštita bilja i integralna zaštita bilja "rade" u korist prirode, a ne protiv nje, i uklapaju se u viziju budućnosti poljoprivrede

Tokom poslednje decenije, primetila je prof. Harizanova, stopa uvođenja novih bioloških proizvoda premašila je stopu uvođenja konvencionalnih SZBa. Ipak, u sistemima ratarske proizvodnje postoji ograničen broj opcija za biokontrolu glavnih štetočina, bolesti i korova. Ova situacija će se vrlo brzo promeniti. U toku je velika naučna i istraživačka "ofanziva". Semiohemikalije, "pametni" DNK insekticidi, imuno-stimulansi, biljni mikrobi, digitalne i metode daljinskog praćenja već su realna perspektiva i horizont.

Prof. dr Vladislav Popov, prorektor Poljoprivrednog univerziteta u Plovdivu

Prof. dr Vladislav Popov, prorektor Poljoprivrednog univerziteta u Plovdivu, predstavio je visokoprofesionalnoj publici svoju interpretaciju izazova sa kojima se suočava organska poljoprivreda u Bugarskoj u kontekstu Evropskog akcionog plana za razvoj organske proizvodnje. Koristi ove vrste proizvodnje su u nekoliko pravaca: društveni, demografski, ekonomski – razvoj ruralnih područja, smanjenje depopulacije sela, stvaranje dodatnog prihoda za proizvođače, i zdravstvene koristi za potrošače, manje sintetičkih pesticida, otpornost biodiverziteta.

Značajan primer podsticanja novih poslovnih modela je saradnja između Opštine Brezovo i Poljoprivrednog univerziteta u Plovdivu na realizaciji vizionarskog projekta "Razvoj i promocija ekonomskog potencijala Opštine Brezovo kroz stvaranje, promovisanje i pozicioniranje brenda 'Bio-Brezovo'". Savetodavni centar za organsku poljoprivredu, organsko stočarstvo i pčelarstvo upravljaće lokalnim resursima po principima organske poljoprivrede.

Komentar prof. Popova o evropskoj strategiji za biodiverzitet, čiji se ciljevi postižu organskom proizvodnjom, bio je precizan, dobro argumentovan i analitički. Kakav je položaj bugarske organske poljoprivrede? Poslednjih godina primećen je alarmantan trend. Bugarska je među tri zemlje EU koje primaju najveće subvencije za organsku proizvodnju. Zahvaljujući ovoj finansijskoj injekciji, naša zemlja se svrstala među lidera u EU u proizvodnji nekoliko organskih proizvoda: vina, meda, ulja ruže i lavande. Na ivici smo da izgubimo ova dostignuća. I još više, jer se površine za organsku proizvodnju smanjuju. Razlozi za ovu neodrživu situaciju su administrativni i menadžerski. Nedostatak dugoročne vizije predstavlja prepreku za uvođenje sertifikacije kvaliteta, kontrole, informacionih usluga, sistema podrške odlučivanju i garantovanja poverenja potrošača.

Ivan Dražev, Marketing menadžer Corteva Balkans, Product menadžer Corteva Agriscience Bulgaria

Poseban učešće na visokoprestiznom forumu imali su menadžeri iz predstavništava nekih vodećih multinacionalnih trgovačkih kompanija iz agrohemijske i semenarske industrije – Syngenta, Corteva Agriscience, BASF, Summit Agro, Adama, Enza Zaden, Panamin. Predstavili su deo korporativnih projekata svojih kompanija za aktivno učešće u Zelenom planu Evropske unije. Ovi projekti uključuju sintezu i formulaciju novih pesticidnih proizvoda koji zadovoljavaju visoke ekološke standarde EU za bezbednost životne sredine i ljudskog zdravlja, nove biopesticide širokog spektra delovanja, otporne sorte i hibride, i digitalne sisteme i platforme za upravljanje praksama zaštite bilja – skrining, dijagnostiku, terapiju.

Naučno-praktična konferencija prenela je jasne poruke. Evropski poljoprivredni prostor, čiji je deo i Bugarska, prolazi kroz aktivnu transformaciju. Zeleni plan EU je projekat velikih razmera, veoma pažljivo odabran, sa visokom ekspertizom, jasnom vizijom sutrašnjice, mudrošću i predviđanjem. Evropska poljoprivreda ima

značajne resurse i izvanredan potencijal koji ubrzavaju svaki revolucionarni poduhvat. Razumna ravnoteža između konvencionalnih pesticida i biopesticida je temeljno jamstvo za postizanje održivosti, rasta i bezbednosti u poljoprivrednoj proizvodnji na Starom kontinentu u uslovima promenljive klime i aktivnije i agresivnije štetne delatnosti štetočina, bolesti i korova.

Novi tempo i realnosti zahtevaju novi način razmišljanja i promenu obrazaca ponašanja. Ovaj proces poziva na kreativnost!